

Ročník: 102 | číslo: 9 | 27. února 2022 | Cena: 15 Kč



Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Témata:

Náboženství a násilí

Jan Želivský

600 let od poprav

EDITORIAL

V křesťanství i ostatních náboženstvích je zřetelné jisté napětí, ambivalence, člověku vlastní: jsme duchovní bytosti obdařené nejednou ušlechtilou ctností, schopni vznešených citů a činů, ale zároveň ochotni konat jejich pravý opak, a to často v přesvědčení o tom, že ti druzí propadli hříchu a my jednáme v souladu s Boží vůlí. Bylo to tak v minulosti, jak dokládají pogromy, křížácká tažení, středověké procesy s kacíři a čarodějnicemi, v novější době pak třeba střety v balkánské válce či severoirský ozbrojený konflikt protestantů a římských katolíků. A je to tak i dnes. Navzdory teoriím o postupující sekularizaci se současnost stává svědkem vzestupu náboženského fundamentalismu, extremismu, netolerance a vůbec násilí páchaného v Božím jménu. Éra globalizace a prolínání kultur vyprodukovala řadu nábožensko-politických forem, reagujících na současný svět.

Ano, náboženství má v sobě mocný arzenál, a jak jsme na těchto stránkách psali již mnohokrát, je na člověku, jak s ním naloží. Upřednostní pojetí Boha míru, nanejvýš milosrdného a láskyplného, jenž žádá totéž od bytosti, kterou stvořil?

Připustí v přístupu ke svým posvátným textům i jiný výklad než doslovný a jediný legitimní a připustí jejich návaznost na určité historické období a specifické okolnosti?

Pochopí, že dialog, úcta a tolerance druhého jsou pro slušnou budoucnost jedinou nadějí? **KB**

Týdeník Církve československé husitské.

Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová, redaktori: Mgr. Josefina Hudcová, Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik. Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková. Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz, tisk: Grafotechna plus.

Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00 Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová,

tel.: 220 398 117,

e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Hospic Athelas otevře ambulanci paliativní medicíny Sbírka pomůže na její vybavení

V lednu bylo diakonickému středisku Domáci hospic Athelas schváleno rozšíření služeb o poskytování péče v oblasti paliativní léčby. Na zařízení ambulance paliativní medicíny se podařilo vybrat 40 tisíc korun a pacientům se otevře v červnu.

Písecký hospic Athelas od roku 2014 pomáhá terminálně nemocným a jejich rodinám. Poskytuje komplexní zdravotní, sociální a duchovní služby tak, aby pacienti mohli zůstat se svými blízkými až do konce. Péče o rodinu nekončí ani smrtí klienta. Loni Athelas vyprovodil okolo devadesáti lidí z Písecka a Milevska.

Nyní se podařilo služby opět rozšířit. Athelas v polovině ledna uspěl ve výběrovém řízení a v červnu otevře ambulanci paliativní léčby. Ambulance

bude sloužit závažně nemocným, kteří ještě nepotřebují péči domácího hospicu, ale vyžadují léčbu, která je nad rámec možností praktického a ošetřujícího lékaře.

„Máme velkou radost, že náš domácí hospic Athelas dostal povolení vykonávat tuto činnost a pomáhat dalším pacientům. Nejbližší ambulance paliativní medicíny je až v Českých Budějovicích, takže tato služba výrazně ulehčí pacientům z Písku a okolí,“ říká ředitelka Husitské diakonie Kateřina Klasnová. Na zařízení ambulance se konala sbírka a Husitská diakonie přispěje Athelasu 40 tisíci korunami. „Nesmírně si vážím obětavé práce celého týmu Domáciho hospicu Athelas a chtěla bych jim touto cestou poděkovat. Poděkování patří také všem, kteří buď sami, nebo prostřednictvím své náboženské obce přispěli na ambulanci paliativní medicíny,“ dodává Klasnová.



Informace o programu duchovně-kulturního setkání
k 430. výročí narození J. A. Komenského 31. 3. 2022 od 10 hodin

„KOMENSKÝ - POSEL POROZUMĚNÍ“

Program je rozdělen do tří částí, v nichž jednotlivé příspěvky budou proloženy recitací textů z Komenského díla a hudebními vstupy - písněmi z Amsterodamského kancionálu v podání souboru Dyškanti pod vedením Martina Horyny.

Historicko-kulturní část - J. A. Komenský v historii a umění

10.15 h: J. A. Komenský a ČČSH - Jaroslav Hrdlička

10.30 h: J. A. Komenský v českém a světovém výtvarném umění - M. Pánková

10.45 h: J. A. Komenský ve výtvarné tvorbě ČČSH - Martin Jindra, Marcel Sladkowski

11.10 h: Osobnost Jana Amose Komenského v díle Miloslava Kaňáka - Bohdan Kaňák

11.25 h: Jan Amos Komenský a hudba - Martin Horyna

Filozoficko-teologická část - Aktuálnost Komenského myšlení

13 h: Komenského Labyrint světa v komparaci s tématy novější filozofie - Marek Feigl

13.15 h: Irénické myšlení Komenského - Tomáš Novák

13.30 h: J. A. Komenský a ekumenismus - Hana Tonzarová

13.45 h: Bohoslužebná památka Jana Amose Komenského v Českém misále

a Bohoslužebné knize Církve československé - Pavel Kolář

14 h: Písně J. A. Komenského ve Zpěvníku ČČS(H) - Zdeněk Kovalčík

Nábožensko-pedagogická část - Komenský ve výchovné praxi církve

15 h: Komenského Pampaedia a důrazy ve výchově pro děti a dospívající v 21. století
- Eva Vymětalová Hrabáková

15.20 h: Ohlasy Jana Amose Komenského v náboženské výchově a výuce
Církve československé husitské - Tomáš Butta

15.35 h: J. A. Komenský v knižní tvorbě pro mládež - Klára Smolíková



Sv. Valentýn? Projev lásky nemusí být jen od lidí

Všem čtenářům přeji hezký den. Byla jsem oslovena, abych napsala povídání o projektu UPDATE. Termín odevzdání mi zrovna vyšel na 14. 2., tedy na sv. Valentýna, svátek zamilovaných. LÁSKA. Vnímám Boží lásku velmi intenzivně. Mám pocit, jako by se mě právě Boží láska dotýkala skrze projekt UPDATE. Ano, zní to jako obrovské klišé, stejně tak i pro některé může sv. Valentýn znít jako jedno velké klišé.

V jednom rozhovoru pro jiný časopis jsem odpovídala na otázku, jak projekt UPDATE vznikl? Zda to byl můj nápad. Nemohla jsem s výrokem „můj nápad“ nějak souznít. Všechno, co se mi v životě děje, není můj nápad. Jsou to rozmanité nápady Boha, které mi přináší do života, někdy i plné humoru. Takový projekt nemůže vzniknout bez Božího zapříčinění. Bylo to jakési vnuknutí, kde jsem stála na velkém kopci s rozpraženými rukama, pod kopcem stálo obrovské množství mladých lidí, kteří koukali na mě nahoru. Bylo to, jako bych jim žehнала, modlila se za ně a oni mi naslouchali. Hned jsem věděla, že je to nějaká zpráva od Boha.

A tak jsme s kamarády Jergušem Dovalou a Pavlou Richterkovou začali přemýšlet, co bychom vytvořili. S čím bychom chtěli přijít a jakou formou přinášeli evangelium. Vzhledem k pandemické situaci jsme věděli, že právě online svět nám umožní evangelium přinášet. Začali jsme svolávat další lidi, kteří s námi nahrávali a natáčeli videa pro povzbuzení. Byli jsme si vědomi, že to nemusí mít vůbec žádný ohlas, že to nebude lidi vůbec zajímat, že každý má úplně jiné starosti. Ale celá situace se měla úplně jinak. Lidé o to měli obrovský zájem. „Strhla se“ velká vlna zájmu. Příznivci to sledovali. Sledovanost byla tak vysoká, že nás to hnalo dál a dál. Přicházeli jsme s novými a novými díly. Dodnes to vnímám jako obrovské Boží milosrdenství. Bůh si nás skrze tento projekt povolal do tak krásné služby. Celý náš tým miluje hudbu! Je to něco, co nás spojuje. Láska k hudbě. Nemusí to být jen láska k druhému, může to být láska k Bohu skrze hudbu nebo i projekt. Je to Boží síla, která projekt pořád drží, ale zároveň je to i síla modlitby, jak lidí v týmu, tak i lidí kolem nás.

Vždycky jsem si přála být součástí nějakého velkého projektu pro mladé lidi. Někdo by řekl, že se mi to splnilo. Ano, ale během toho roku a půl, kdy jsem součástí projektu, jsem si uvědomila, že „součást něčeho velkého“ není projekt, ale Boží rodina. Boží rodina, které jsme součástí úplně všichni na tomto celém světě.



Boží rodina, která má obrovskou sílu v jednotě, ve společné modlitbě, v lásce k Bohu. Boží rodina, která míří do Božího království, kde se zase všichni sejdeme. Právě projekt vnímám jako jeden z darů, který Bůh mezi nás poslal skrze mladé. Já osobně toto pověření Bohem přijímám s láskou. Hrozně mě to baví a chci to s Boží pomocí dělat dál.

Projev Boží lásky může každý z nás vnímat jinak. Někomu se narodí vytoužené miminko, někdo zas potká životní lásku, někdo zas lásku k Bohu projevuje skrze nějaký svůj talent. Ale asi největší problémem máme s projevem lásky k někomu, koho nemáme rádi. Milujme své nepřátele. To je strašně těžké a já se s tím potýkám každý den. Nikdy jsem nechápala, proč to po mně Bůh chce, ale teď jsem to

asi pochopila. To, že pošlu někomu povzbuzení do života, neznamená, že posílám jen lidem, které mám ráda. Přes sociální síť se to dostane i k lidem, které v oblíbě nemám a nikdy bych jim taková povzbuzivá slova neposlala, ale děje se to. Vůbec nám to nedochází, že se to děje, ale tuhle mi napsala moje bývalá spolužačka ze základky. Tu dívenku jsem nikdy neměla ráda, protože byla hrozně sprostá a posmívala se mi. Představte si, že mi napsala, že právě díky povzbuzivému slovu, které jsme s projektem posílali lidem v pandemické době, a nadále posíláme, se vypořádala s velmi náročným obdobím ve svém životě. Člověk by opravdu nečekal, že právě naši nepřátelé a lidi, které úplně v lásce nemáme, nám projeví vděčnost za naše skutky.

Přeji vám všem, abyste dokázali svá srdce otevřít těm, kteří to nejvíce potřebují. Otevřete svá srdce potřebným a Bohu, který vás v lásce stvořil.

Marie Vostřelová

Mládežový facebookový projekt UPDATE vznikl v době pandemie na překonání smutku a izolace a povzbuzení ke sdílení naděje. Dnes vyzývá k akci a inspiraci. Projekt stále trvá a pracuje na nové vizáži i zápalu. Těší se na nové spolupracovníky. Zájemci se mohou hlásit: marievostrelova069@gmail.com. <https://www.facebook.com/projektupdate/>

Pozvání na společnou cestu do Taizé

Milí přátelé, letos jsme se rozhodli navázat na dobrou tradici společných cest do Taizé a srdečně zveme každého, kdo by se chtěl připojit. Na setkání do Taizé jsou zváni především mladí lidé ve věku 18 - 35 let, ale účastnit se mohou i mladší od 15 let, rodiny s dětmi či starší dospělí. Kdo tam již byl, ví... Kdo Taizé dosud nenavštívil, má skvělou příležitost zažít jedinečnou duchovní atmosféru ekumenického společenství, jež svou spiritualitu vyjadřuje především společným zpěvem jednoduchých písní, známých po celém světě. Naše cesta se uskuteční ve dnech 31. 7. - 7. 8. 2022 (odjezd autobusem 30. 7. večer z Prahy, návrat 8. 8. brzy ráno tamtéž). Odhadovaná cena je 4.500 - 5.000 Kč (3.000 za cestu autobusem a zpět, zbytek poplatků za pobyt v případě spaní ve vlastním stanu, jinak je to o něco více).

Podrobnější informace rády podají Eva Vymětalová Hrabáková (eva.vymetalovahrabakova@ccsh.cz) a Jana Krajčířiková (jana.krajcirikova@ccsh.cz), na jejichž adresu se také, prosím, přihlašujte. Pro registraci potřebujeme tyto údaje: jméno, datum narození, rodný jazyk, zda si berete vlastní stan, kdy jste případně byli naposledy v Taizé. Přihlásit se je možné nejpozději do 25. června 2022. Informace najdete také na www.spolecna-cesta-do-taize.webnode.cz.

Budeme rádi, pokud pozvání předáte svým přátelům, které myslíte, že by setkání v Taizé mohlo obohatit a duchovně povzbudit.

Jana Krajčířiková

NAD PÍSMEM

Nahoře i dole

L 9,28-36

Vyvyšujte Hospodina, našeho Boha, klanějte se směrem k jeho svaté hoře, neboť Hospodin, náš Bůh, je svatý! (Žalm 99,9)

Vyjít až na kopec. Jedno, zda na Tábor nebo Říp. Obhlédnout širou krajinu. Širý život – svůj i těch ostatních. Uprostřed bezprostřednosti pak tento náhled větší ztrácíme.

Petr, Jan a Jakub se ovšem na Tábor nevydali turisticky. Vzal je s sebou Ježíš. To nebylo jen tak. Když Ježíš takto odcházel od těch svých, aby byl s Otcem, byly to chvíle naprosto intimní. Potřeboval je, občas tak odcházel. Ovšem teď je do té intimity svých modliteb sám pozval. Chtěl, aby byli s ním, aby uviděli. Co se mělo stát? Co měli poznat?

Ano, z bezprostřední blízkosti znali toho podivuhodného učitele, léčitele, zasahujícího mocným slovem, činem a odpuštěním. Znali jeho tvář. Jenže teď se proměnila! Jak byla jejich „znalost“ chabá! Oni, kteří se rádi poměřovali, kdo z nich je „nej“, najednou užívali svého učitele v souvislosti jednání Boha s jeho lidem. Chápu, že jim prozařuje Boží přítomnost, že Ježíš patří do mohutné linie Zákona a Proroků (jak naznačují postavy Mojžíše a Elijáše) jako vrchol Božího zjevení se. V té chvíli slyší i cosi o cestě křížové, ale ještě nerozumějí, netuší.

Jsou na hoře, ale z okolí nevidí nic. Jen to nejpodstatnější. Jen, co jim Bůh chtěl sdělit. Je to nad možnost vnímání, chápání, rozumění – přemáhá je spánek

a mrákota. Když se proberou, zářivá svatá chvíle končí. Chtěli by ji zadržet, chtěli by už zůstat – s těmi, kdo jsou Bohu tak blízko. Chtěli by je ukotvit – na zemi, do stanů, do svého života. Nelze.

Je možné (a těžké) jen to, co slyší z nebe: „Toto jest můj vyvolený Syn, toho poslouvejte.“

Ano, je krásné být v intimitě s Ježíšem, s Bohem. Je krásné uctívat Spasitele. Tak rád by v tom člověk ulpěl. Jenže ta Boží výzva „...toho poslouvejte!“ anebo jinak, ono Ježíšovo „... následujte mne!“ vede dolů z vršku do „kaše“ všedních starostí. Však i Ježíš se vrátil a vzápětí musel uzdravit synka člověka volajícího ze zástupu.

Svaté chvíle bývají zpravidla těžké. Jakže se zpívá ve spirituálu? „Jsem nahoře a zase níž, Pane můj, a někdy zcela na dně již, Pane můj...“ Ledasco nám zůstává skryté těžko proniknutelným závojem, pod tíhou ledasčeho nezahledneme Boží záři. Není dobré poddávat se skleslosti, jak píše apoštol. Naopak obrátit se k Pánu. Pak je závoj odstraněn. Duch je tím Pánem, kde je Duch Páně, tam je svoboda. Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně.

Ježíš byl před očima učedníků proměněn Boží září, aby pochopili, kým je v proudu dějin. V nás má Kristus růst, my se jím máme nechat proměňovat. Ano, to je to zásadní „proměňování“, o němž v křesťanství jde. Anebo jinak – řečeno s Olivierem Clémentem: „Církev je jen špička ledovce: sdružuje ty, kdo vzdávají díky, kdo bojují, slouží a modlí se za »život světa«... poněvadž spása nemůže být individuální. Může být jen vejším do nesmírného společenství svatých, tedy hříšníků, kteří k sobě vpustili odpuštění.“

Je třeba opustit to strkání loktů, soutěž o to, kdo je „nej“. Je třeba děkovat, sloužit, modlit se. A v šeru událostí hledat ostatní, na nichž Bohu taky záleží. Ať už jsou okolnosti našich životů jakkoli temné, ať jsme nahoře či dole, za závojem Božího oblaku se stále svítí.

Jana Wienerová

POSLEDNÍ NEDĚLE PO ZJEVENÍ

Vyvyšujte Hospodina, našeho Boha, klanějte se směrem k jeho svaté hoře, neboť Hospodin, náš Bůh, je svatý! (Žalm 99,9)

První čtení: Exodus 34,29-35

Tužby:

2. Za dar jasného duchovního zraku, abychom viděli Boha při díle v tomto světě, modleme se k Hospodinu.
3. Za naše vysvobození ze slepoty hříchu a za následování Krista cestou slitovné a obětavé lásky k bližnímu, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, děkujeme ti za svědectví apoštolů, kteří spatřili tvého Syna ve slávě, kterou jsi mu připravil už před založením světa. Svou milostí nás učíš jeho spoludědici, abychom ve spojení s ním dosáhli těžké slávy ve tvém království! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 2. Korintským 3,12-4,2

Evangelium: Lukáš 9,28-36 (37-43a)

Verš k obětování: Žalm 112,4

Verš k požehnání: Lukáš 9,35

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, osvobod' nás od nepokoje a nesvornosti, abychom v pravý čas směli spatřit tvou svatost ve tváři tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 47, 49, 85, 116, 197, 292, 293

*Pane náš, je tvoje věc, co nám odhalíš.
Dej, ať v našich tvářích a životech září světlo Kristovo. Amen.*



Jan Želivský

Jan Želivský byl původně premontstrátským mnichem. Přišel z venkova do Prahy, kde jistě působí od roku 1418 ve farním kostele svatého Štěpána a na kazatelně chrámu Panny Marie Sněžné, v jehož okolí žila silná prohusitská komunita. Nejpozději od počátku roku 1419 byl stěžejní postavou novoměstského husitství a nejvíce charismatickou a nejvýraznější osobností radikálního husitství.

Nepatřil k okruhu Husových žáků ani spolupracovníků, nepohyboval se na univerzitě. Nevážil si, pravděpodobně s výjimkou Jakoubka ze Stříbra, intelektuálů a mocných tehdejší doby. Zde je cítit až neuralgický bod. Z mocných si nedělal ironickou legraci, jako například později Erasmus, nebyl schopen ani sebeironie jako Hus. V kázáních mluvil otevřeně, bez taktizování, čímž dráždil okolo sebe valnou část elit. Jeho úspěch se na jeho opravdovosti zakládal, a proto jsou důležitá témata jeho kázání. V těch dochovaných se objevuje motiv Čech jako místa skutečné křesťanské obrody a motiv přítomnosti Krista v Čechách jeho času, což spojuje různé, byť protilehlé, části spektra myšlení husitství.

Želivský věřil v brzký příchod Krista do Čech a na Moravu, tvrdil, že „*Kristus v mnoha srdcích ožil skrze pokání a byl opět nalezen skrze naslouchání Božímu slovu*“. Na jaře a v létě 1419 proslovil několik kázání v chrámu Panny Marie Sněžné, z jejichž zachovaných konceptů vystupují Čechy jako centrum skutečné křesťanské obrody a Hus byl představován jako svatý a programově postaven naroveň apoštolům. Samotná úcta k Husovi je, vedle známého díla Petra z Mladoňovic, formována i Janem Bradáčkem a jeho spisem *Passio fidelis et sanctissimi magistri nostri Iohannis Hus*. Konečný vliv pak pochází od Jakoubka ze Stříbra, upravujícího Bradáčkův text podle milíčovského očekávání proroka posledního času.

V duchu tohoto vztahu k Husovi jako proroku posledního věku, až novému Eliášovi, pak postupuje i Želivský. Do značné míry se v jeho kázáních promítá motiv ohroženosti husitského reformního snažení a nutnosti jeho obrany. Ráno v neděli 30. července 1419 Želivský pronesl v chrámu Panny Marie Sněžné kázání na téma Matouše 7,15. Jeden z výroků v kázání zněl: „*Obec věrných nepronásleduje rychtáře a konšely, ale tito pronásledují věrné křesťany*“. Velikonoce roku 1419 v sobě nesly pro

posluchače Želivského kázání mobilizační potenciál a odhodlání následovat Spasitele a svést zápas s Antikristem. Velikonoční neděle 16. dubna 1419 stojí na počátku masového hnutí poutí na hory. 23. dubna 1419 pronáší Jan Želivský kázání, v němž praví, že válčit pro pravdu Kristovu je dovoleno a lze za ni bojovat. Odkazoval se na přítomnost Krista s obcí jeho věrných až do skonání nynějšího věku, nikoliv však ještě s přímým odkazem na otevřené násilí.

K posunu dochází 21. května 1419, kdy se Želivský odvolává na příklad hrdinské starozákonní Júdit, usekávající hlavu Holofernovi, zdůrazňována je její prosba o Boží posilu. Ve společenském kontextu doby odkazuje na již přímou vzpouru s násilným charakterem proti vládnoucí moci.

Dalším mezníkem v posunu k otevřenému násilí je samozřejmě první pražská defenestrace, v níž byl jedním z iniciátorů. Znamenala ze strany Jana Želivského přímé porušení královského zákazu procesí a také první otevřeně násilné angažování se Jana Žižky ve prospěch věci husitství. Želivský vždy zaujímal stanovisko o nadřazenosti zákona Božího nad zákonem světským a nad panujícími mocenskými poměry. S jeho podnětem se například stalo i „veřejné slyšení“ v červnu 1419, kdy Mikuláš z Husí se skupinou husitů na ulici překvapil krále Václava IV. Požadovali návrat ke stavu před královským zásahem, omezujícím stranu podobojí. Želivský byl roku 1421 obviněn z narušování čtyř pražských artikulů, a to Janem Sádlem ze Smilkova. Tribun pražské obce se provinil narušováním chodu městské samosprávy, zasahováním do vojenské správy a nakonec i směřováním k určité teokratické tyranii. Zde nastával ústřední problém, kdo bude kontrolovat Prahu, která se svým městským svazem zůstávala hlavní složkou husitství. Urovnat pražské poměry měla smířčí komise, včetně Jana Žižky, Roháče z Dubé, Jiřítka z Chvalkovic, Diviše Bořka z Miletínka,

jejíž členové zastupovali všechny stránky husitského spektra. Důsledkem rozhodnutí celé komise byl návrat k autonomnímu rozhodování městské samosprávy, zvolené tentokrát podle městských čtvrtí, nikoliv celou obcí.

Významným rozhodnutím bylo, že kněží mohli navštěvovat schůze městských rad pouze na pozvání konšelů, což znamenalo naplnění artikulu o zákazu světského panování kléru. Celá situace pak směřuje k popravě Želivského.

Jeho smrt vyjadřovala omezené možnosti radikalismu, neboť zastupoval zájmy novoměstských řemeslnických vrstev. Staré Město, které bylo vlastně kolébkou husitské revoluce, s politickými tradicemi, univerzitou a její odpovědností za husitské hnutí, se nikdy nesmířilo s ambicemi Města Nového.

Smrt Želivského symbolizuje i politickou životaschopnost husitství, neboť v tomto případě došlo ke sjednocení různých vrstev husitství, a to včetně táboritů, kteří, poučení pikartskou a adamitskou krizí, Želivského nepodpořili.

Želivský se tímto nachází mezi dvěma extrémami. Na jedné straně kazatel, horlivě pranýřující nešvary kléru. Chtivost mamonu, touhu po moci, což není nic nového. Na druhé straně přestupoval náplň artikulu o panování světskou mocí ze strany kléru, zasahoval do samosprávy městské rady a upravoval ji podle svého. Horoval pro časté přijímání eucharistie pod obojí, což chápal jako nutnou podmínku pro spásu duše člověka. Přijímání rozšiřoval a podporoval i v případě dětí. Pravděpodobně, ale to už je domněnka, považoval sám sebe za inspirovaného Duchem svatým. V každém případě ale dával najevo svým životem zásadu, kterou kázal, „*co kněží kážou a jsou povinni kázat, skutkem musí dodržovati*“. Opravdovému křesťanu sluší prostota, prosazoval vážný, až asketický model života. Napětí mezi duchovním životem křesťana a světskou částí byla čím dál více v kázáních Želivského znát a naprosto jasně přispěla k jeho smrti. Kněz stojící na kazatelně má podle něj dostát vysokým nárokům na něj kladeným a dosvědčovat vše skutkem.

Asi nebylo k jeho osobě možné zůstat nestranným. Z pohledu současníků vyvolával buď sympatie až oddanost, nebo nenávisť až za hrob, jako v případě Mikuláše Navary, řečeného Džber, upáleného v Českém Brodu Pražany.

Jan Rokyta

Náboženství a násilí pohledem historicky a kulturně společenským

V těchto dnech si historici připomínají výročí tragického konce Jana Želivského, jedné z nejzanícenějších i nejkontroverznějších osobností počátku husitského hnutí. Archivní zdroje a historická díla již bohatě osvětlila různými pohledy tuto kazatelskou postavu v hodnocení, široce rozvinutých v posledních dvou stoletích. Chtěl bych zde spíše nastínit pohled z jiného úhlu; jak myšlenky a představy, kterými se obklopoval a hlásal, vycházely sice z jeho snah a činů rozvíjejících se z dimenzí myšlení a aktů jeho vrstevníků, ale překročily hranice národní, jazykové i třídně ekonomické jeho doby.

Dobové zprávy neuvádějí téměř nic o raných zdrojích myšlení, ze kterých Želivský vyrůstal. Jeho jméno se objevuje poprvé v r. 1418 jako oblíbeného plamenného kazatele na Rybníčku u sv. Štěpána (na Novém Městě Pražském, po mnoha přestavbách dnes naproti škole stejného jména); za rok nato v chrámu Panny Marie Sněžné. Jeho charismatická kázání naplňovala vidiny části tehdejší rozjitřené městské společnosti, a tak jej učinila mluvčím pražské chudiny, strádající bídou a přezíráním od majetnějších vrstev. Hovořil k posluchačům lidovým, srozumitelným jazykem, a tak pomáhal vnímat a naplňovat jejich sny a touhy po lepším sociálním řádu, uskutečnitelném dle představ chiliasmu, tehdejšího apokalyptického nazírání lidské pospolitosti, teprve až v příbytých nebeských. Nepokoje a bouře ve městě se vystupňovaly v červenci 1419. Po ustanovení nových pražských konšelů vypukly demonstrace; ovzduší se rozjitřilo, až vedlo ke známé první pražské defenestraci. Rozhněvaný a nemocný král Václav IV. krátce po marném zákroku v srpnu 1419 umírá a radikálové pod vedením Želivského se ujímají městské vlády...

Z těchto incidentů vycházely a rozvíjely se rozdílné pohledy na hnutí, patřící k etapám nejvýznamnějším v dějinách českého království. Jan Želivský sám poté již jen krátce vystupuje v následných událostech a konfliktech. Jako vůdce chudinského křídla husitských radikálů se objevuje jako vojenský velitel, jeden z hlavních obránců města v průběhu bitvy na Vítkově; později velí pražskému povstání proti umírněným

husitům. V létě 1421 vede vojska pražanů a táboritů v jízdní výpravě na Královéhradecko a konečně se o něm dočítáme jako o vůdci tažení proti Mostu, kde se dopustil strategické chyby; jeho vojsko tehdy musel zachránit Jan Žižka. Proti Želivskému postupně sílila opozice, rychle ztrácel zastánce. Noví konšelé z řad bohatých umírněných měšťanů jej posléze záhudně zajali a po krátkém loutkovém soudu popravili. Není pochyb, že pozdní středověk s apokalyptickou zvěstí o konci lidské éry a bezprostředním druhém příchodu Vykupitele byl dominantní ideou, jež svět Želivského naplňovala. Všechny ostatní atributy, kterými se vyznačoval nebo mu byly přisuzovány, byly spíše pomocnými prostředky, jak dojít k uskutečnění základního cíle. Pozdější historikové, kritici a Želivského odpůrci se spíše soustřeďovali na výklad aspektů, pro jejich agendu nejužitečnějších. Tak v době protireformace spatřovali v jeho osobě samo ztělesnění lapků, mordýřů a paličů církevního majetku.

Jenže takovými činy se ve středověku vyznačovali přívrženci, zvláště lancknechti a oportunisté všech válčících stran, bez ohledu na ideologie, ke kterým se hlásili. Je nepochybné, že při ničení a vypalování klášterů docházelo ke kulturním ztrátám, zároveň ale také uvedením mateřského jazyka do bohoslužeb se česká řeč zkultivovala. Rozšířila se znalost čtení a psaní i mezi sociálně slabšími vrstvami, zvláště mezi ženami. Řeč nabyla rozmanitosti, přispěla k šíření literatury národní i evropské a český jazyk dosáhl postavení řeči správních úřadů a diplomacie českého království. Aspekt dimenze národní a jazykové se znovu objevil v době osvícenské a obrozené. Tehdy i celé hodnocení husitství prošlo nezvyklou transformací, kdy začal převažovat pohled, že v patnáctém století šlo o konflikt národnostní mezi Čechy a Němci; pohled ale zcestný, neboť spory česko-německé začaly zesilovat až ke konci 18. stol. s rozvojem manufaktur a průmyslu. Jejich odraz jen revize historiků přenašely mechanicky do 15. stol., kdy takový konflikt byl dosud kulturně neznámý.

Želivského chiliastických představ o spravedlivějším sociálním řádu se ale později zmocnili levicoví socialističtí idealisté a političtí radikálové, pro které byla ovšem

Želivského náboženská dimenze myšlení zcela nepochopitelná. Vyzvedli jej ale jako předobraz jejich vlastních utopistických snah o rovnostářský spravedlivější řád. Že se jejich utopie posléze zhroutila jako všechny předešlé, poznaly dvě generace na sobě a s jejími morálními následky se dodnes současná společnost potýká. Těžko lze ale vinit apokalyptika 15. stol. z blouznivých činů jeho praprotomků...

Na závěr se vraťme do nedávné minulosti. Na pražském Břevnově vznikla koncem 40. let náboženská obec, jejíž zakladatelé se rozhodli nazvat svůj budoucí sbor po Janu Želivském. Stalo se tak jistě symbolicky, po moudré úvaze. Sbor vyrostl velmi rychle, hodně svépomocí, na místě sešlé budovy skladu zemědělských plodin. Celé okolí tehdy bylo známo jako sídliště břevnovské chudiny; v blízkých pískovcových skalách existovala před válkou nouzová kolonie. Žili v ní i přívrženci levicových radikálů, i pár předválečných komunistů. V té době straničtí ideologové uplatňovali politiku sblížení a námluv s ČČSH, při představě, že se stane dělnickou quasiradikální církví, prorežimním nástrojem proti církvi katolické. Aktivně se tedy někteří z nich zapojili i do výstavby sboru. Jejich ideové zaměřování ale vyznívalo stále naprázdno.

V létě r. 1948 nastoupil do sboru duchovní O. Kozler, který brzy pochopil záměr vlivu nových sociálních utopistů ve straničtím rouše a neváhal jim čelit. Zaváděl rodinné biblické modlitební večery, s mládeží vytvořili hudební a pěvecký soubor křesťanských spirituálů, vystupující často na veřejnosti. Tlak ze strany ideologů se začal uplatňovat v pokračující kritice a posléze sporech, kdy již ideologové upustili od námluv a rozhodli se k plošnému potlačování všech církví. Duchovní byl posléze kolem r. 1961 donucen odejít do civilního povolání. Sbor dále přežíval pokračující léta až do doby velvetové revoluce, kdy činnost opět oživila.

V polovině devadesátých let došlo k uvolnění pískovcového podloží pod základy sboru. Vystavěli proto se zahraniční pomocí na zpevněném podloží rozsáhlejší nový sbor i se společenskými a bytovými jednotkami. Zpevněná budova zachovala jméno Jana Želivského, jako symbol zaníceného středověkého kazatele a vizionáře, který přes všechny násilnosti tehdejší dobou dané, zůstal v myslích jako osobnost, jež se obětovala pro představy a hlásání cesty o lepším životě jeho posluchačů a následovníků.

Slavomír Pícha

Co se děje u únoru

Uřítě víte, že únor je nejkratším měsícem v roce, protože má jen 28 dní. Pouze jednou za čtyři roky, když nastane rok přestupný, má dnů 29. To bylo naposledy v roce 2020, příští tedy bude v roce 2024. Název měsíce se odvozuje od slova nořit, protože na zamrzlých řekách se začaly

lámat ledy a kry se nořily do vody. V dnešní době oteplování však už u nás tak tuhé zimy nebyvají...

Z únorových prarostků je určité nejznámější tato: Únor bílý pole sílí – tedy že polím a budoucí úrodě prospívá, když je v únoru sníh, naopak mráz bez sněhové pokrývky jim škodí.

Možná znáte i tu o skřivánkovi, že na Hromnice musí vřznout, i kdyby měl zmrznout. A ještě do třetice: Můžeš-li se v lednu vysvléci do košile, připravuj si na únor kožich.

Významným datem v církevním kalendáři je 2. únor, svátek Hromnic, nazvaný podle toho, že v katolické církvi se tento den světily

svíčky hromničky, jež pak měly stavení chránit před bleskem. Tento den si také připomínáme událost uvedení Páně do chrámu, kdy Marie s Josefem přinesli malého Ježíše do chrámu, kde se potkali se Simeonem a Annou (Lukáš 2,21-40).

Únor je rovněž spojen s obdobím masopustu, jež začíná vlastně již po Třech králích a končí Popeleční středou (letos 2. března) – doba zabijaček, tančovaček a všeobecného veselí, jež předchází postnímu období – tedy „půstu od masa“.

Moderním únorovým svátkem je jistě sv. Valentýn 14. února, svátek zamilovaných.

Ale 14. února 1876 si také Alexander Graham Bell nechal patentovat vynález telefonu. A kdo se v únoru narodil? Tak třeba Ferdinand Peroutka (6. 2. 1895), Jan Werich (6. 2. 1905), Jiří Šlitr (15. 2. 1924), Jaromír Jágr (15. 2. 1972) nebo Miloš Forman (18. 2. 1932).



C E S T A

Husitská osmisměrka

Na začátku března si připomínáme kulaté výročí jedné z výrazných postav husitského hnutí, kazatele Jana Želivského. K tématu husitství se váže i naše osmisměrka. Některé výrazy pro vás možná budou neznámé. Dokážete zjistit jejich význam? Správné řešení osmisměrky si můžete ověřit na str. 7.

JK

B	Z	A	T	I	Z	R	E	V	I	N	U
A	O	A	D	V	A	R	P	S	O	U	D
S	R	J	T	Á	B	O	R	I	T	É	E
I	A	T	S	P	D	R	A	A	Y	V	C
L	K	U	I	O	V	A	Ž	N	R	Í	I
E	H	A	B	K	V	O	A	A	O	T	N
J	D	O	L	T	U	P	N	R	P	K	T
U	J	B	I	I	I	L	É	Í	S	O	S
Í	O	B	É	L	C	H	Ž	Y	V	V	O
A	T	Á	T	K	A	P	M	O	K	Í	K

ARTIKULY
BASILEJ
BITVA
BOJ
HUS
CHLÉB
KALICH

KOMPAKTÁTA
KOSTNICE
LIPANY
PODOBOJÍ
PRAVDA
PRAŽANÉ
TÁBORITÉ

SOUK
SPOR
UNIVERZITA
VINO
VIRA
VÍTKOV

M o d i i t b a
Pane Bože, děkujeme ti za všechny upřímné a věrné obhájce tvé pravdy.
Amen.

Kamkoliv půjdeš, půjdu...

... Kdekoliv zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Tato slova často zaznívají při manželském obřadu, kdy si snoubenci navzájem slibují věnost. Ne každý však ví, že jsou převzata z biblické knihy Rút, kde je žena tohoto jména neřká svému snoubenci, nýbrž své tetyni – matce svého muže. Je to krásný příběh, který bych vám nyní chtěla vyprávět...

6. Na Boázově poli

Jakmile Rút s Noemi osaměly, Rút navrhovala: „Když je úroda ječmene tak dobrá, snad bych mohla zítra ráno jít na některé pole a sbírat spadlé klásky, jak jsi mi říkala, že je to v tvé zemi zvykem. Učítě nasbíráš aspoň tolik, abychom si z toho mohly večer uvařit kaši.“

„Jsi moc hodná,“ poděkovala jí Noemi. „Učítě to vyzkoušej. Věřím, že když nás tu sousedky tak hezky přivítaly, ani zítra tě z pole nevyženou.“

Rút proto brzy ráno vstala a vydala se na nejbližší pole, kde se už ženy chystaly k práci. Přistoupila k muži, který očividně na všechnu práci dohlížel, a pokorně ho poprosila, zda by mohla po žencích paběrkovat spadlé klásky. On jí to dovolil. Od té chvíle Rút neúnavně pracovala několik hodin.

Tu se na poli objevil muž, jenž pole podle všeho patřilo. Chvilí sledoval postup prací a přitom si všiml Rút. „Co je to za dívku?“ zeptal se svého správce. „To je moábská dívka, můj pane, která večera přišla z Moábu s Noemi, vdovou po Elimelekově. Žena mi večer říkala, že ta dívka, její jméno je Rút, se vdala za Noemina syna Machióna. Ten však

nešťastně zemřel i se svým bratrem.

Když se Noemi rozhodla vrátit domů, Rút, místo aby šla zpět ke svým rodičům, ji neopustila a přišla sem s ní.“

Boáz, majitel pole, se zájmem poslouchal vysvětlení svého správce.

Potom šel za Rút a oslovil ji: „Budeš zůstat u mě. Slyšel jsem, co tě k nám přivedlo. Můžeš zůstat na mých polích a sbírat klásky, jak dlouho budeš potřebovat. Drž se mých děveček. Svým služebníkům jsem přikázal, aby tě nijak neobtěžovali, a když budeš mít žízeň, jen se klidně napij z naší vody.“

Rút se mu hluboce uklonila a pravila: „Velice ti děkuji, pane. Jak jsem si to zastoužila, že jsi ke mně tak velkorysý, ačkoli jsem v tvé zemi cizinka?“

Boáz jí odpověděl: „Dozvěděl jsem se, jak hezky ses zachovala ke své tetyni po smrti svého muže. Neopustila jsi ji a vydala ses spolu s ní k lidu, který neznáš. Kéž tě za to Hospodin odmění!“

Když byl potom čas k jídlu, pozval ji Boáz, aby pojedla chléb s jeho čeledi. Nabídl jí i pražené zrní. Bylo toho tolik, že to ani nezvládla všechno sníst a zbytek zabalila pro Noemi.

Svým žencům poté Boáz řekl: „Jen ji

Soutěž o tři knihy

Na začátku února, na Hromnice, si připomínáme biblickou událost uvedení

Páně do chrámu. Najdete pět rozdílů mezi obrázky?

Své řešení nám pošlete do poloviny března na adresu

jana.krajcirkova@csh.cz,

v dubnové Cestě otiskneme výherce.



Blahopřejeme výhercům z prosincového čísla

(řešení: Spasitel!)

Marie Hejzlarová z Prahy 2 a Šimonek Prottivánek z Nákla

Řešení osmisměrky ze str. 1: Za pravdu Boží.

Neobyčejné rostliny

Růže

Jsem čistá, stejně jako růže.
Nezkřivená..., ještě nemám muže.
Jako Marie Panna,
co Ježíška počala sama.

Ještě jsem čistá panna jako Marie...
Jednou však to tak nebude...
Má láska jediná mě k hříchu stáhne.
Nebudu už bílá, změna přijde.

Jako růže své poupě skrývala,
tak jsem se já teď jemu svěřila.
Růže se rozvinula.

A novým květem louku ozdobila.

Miriám Chytilová
(Ne)obyčejné rostliny



Illustrace Miriám Chytilová

Toužím po splnutí dvou těl, zatím čistých.

Je to mé rozhodnutí,
co zní teď v obou srdcích.

Chci si ho vzít.

Už dál nechci čekat!

Chci se dál jen líbat.

Chci vášně i krásu milování.

Chci znát tu píseň o vnitřním spojení.

Už to cítím, rukou hladí ústa má.

Už to slyším, to jsou srdce, co buší nám.

Už to cítím, prohlíží si mě.

Už ho vidím, dotýká se mě.

Své dlaně mi okolo krku pokládá
a svýma nohama mé tělo objímá.

Už to vidím, budu kráčet životem
pouze a jen s ním.

A stačil k tomu pouze den...



nechte, ať sbírá dál spadlé klasy, a do-
volte jí sbírat i mezi snopy. Nebudu se
ani zlobit, když pro ni sem tam nějaký
klas schválně upustíte," usmál se. Bylo
jasné, že v jeho očích našla přízeň
a snažil se jí co nejvíc pomoci.

Díky tomu a své pilné práci, které se Rút
věnovala až do večera, za celý den na-
sbírala velkou hromadu klasů. Když oblii
vymlátila, získala ho celou efu – toto
množství odpovídá objemu asi 36 litrů.
Když to Noemi večer viděla, radostí
spráskla ruce: „Děvče, to je užasné! Kde
jsi pracovala, či to bylo pole?“

„Ten muž, jemuž patří pole, kde mi dovo-
lili pracovat, se jmenuje Boáz,"
odpověděla Rút. „Byl ke mně velmi

laskavý. Dovolil mi sbírat i mezi snopy
a dostala jsem i vodu a jídlo," vyprávěla
Rút.

Noemi jí na to radostně odpověděla: „Bůh na
nás seslal velké požehnání! Boáz je totiž
jeden z příbuzných mého manžela
Elimeleka, jak jsem se ti už zmiňovala po
cestě do Betléma. Když se tě takto pěkně
ujal, znamená to, že máme velkou
naději, že nezustaneme bez zastání.
Mám velkou radost, Rút, a moc ti děkuji,
jak skvěle sis dnes vedla!“

Obě ženy, s novou nadějí na lepší bu-
doucnost, se radostně navečeřely
a ulehly ke spánku.

Jana Krajčířková
Nakreslila: Lucie Krajčířková

Kdo byl Jan Želivský

Pražákům se možná vybaví stanice metra A, která nese jeho jméno. Kdo to byl?

O životě Jana Želivského před rokem 1415 toho mnoho nevíme. Narodil se v roce 1380 a původně byl mničhem. V bouřlivé době po zajištění a upálení Mistra Jana Husa na kostnickém koncilu však přišel do Prahy a stal se oblíbeným kazatelem především městské chudiny. Začal česky kázat v pražských kostelích, hlavně v chrámu Panny Marie

Sněžné na Novém Městě. Ve svých plamenných kázáních volal po rovnosti mezi chudými a bohatými a brzy se stal pro chudinu uznávaným vůdcem. Stál proto i v čele ozbrojeného průvodu, který se 30. července 1419 vydal k novoměstské radnici, aby osvobodil několik zde uvězněných stoupenců Želivského. Došlo to tak daleko, že dav všechny konšele, kteří na radnici byli, vyhodil z oken a pozabíjel. Tato defenestrace se stala počátkem husitské revoluce. Jan Želivský se stal vůdcem pražských radikálů, tvořených především městskou chudinou. Jeho moc postupně sílila a vyhnali z Prahy téměř všechny katolíky. Jeho tvrdé metody však budily stále větší nevoli umírněných pražských husitů.

Své síly ještě všichni spojili v roce 1420 proti křížácké výpravě vedené Zikmundem Lucemburským, které se nakonec Pražané vedení Janem Žižkou v bitvě na Vítkově ubránili. Vzápětí se však umírněni Pražané opět pokusili Želivského vliv omezit, k čemuž došlo na Časlavském

sněmu. Tento sněm jednak přijal jako husitský program Čtyři pražské artikuly – články, a jmenoval také prozatímní dvacetičlennou českou zemskou vládu.

To ovšem Želivskému nevyhovovalo a zareagoval rozpoutáním povstání pražské chudiny, díky němuž na čas ovládl celou Prahu. Postavil se i do čela husitského vojska, ale dopouštěl se chyb. Protože však byl stále tvrdší a bezohlednější a bez milosti nechal popravit své odpůrce, opozice proti němu stále sílila.

Nakonec byl Jakoubkem ze Stříbra obžalován a předvolán na Staroměstskou radnici. Zde byl zajat, odsouzen a 9. března 1422, tedy právě před šesti sty lety, popraven. Tuto událost připomíná pamětní deska, umístěná na Staroměstské radnici. Jan Želivský je představitelem nejradikálnějšího křídla husitského hnutí. V bouřlivých a revolučních



Reliéf Želivského na pamětní desce na Staroměstské radnici v Praze.

dobách už to tak bývá, že se objevují charizmatičtí vůdci, kteří však mohou časem svou moc i zneužívat. Zdaleka ne všichni husité však byli stejně radikální. Mnozí (například husitský vojevůdce Jan Žižka z Trocnova) byli přesvědčeni, že je správně hájit Boží pravdu se zbraní v ruce, byli ale i tací, kteří zásadně jakékoliv násilí odmítali, dokonce i v případě obrany. Takovým pacifistou byl například Petr Chelčický; na jehož myšlenky později navazovala Jednota bratrská.

JK



Novoměstská radnice v Praze



ANKETA

- 1) *Nakolik náboženství je nebo může být cestou ke smíření?*
- 2) *Jak předcházet násilným sporům mezi vyznavači jednotlivých náboženství?*
- 3) *Do jaké míry se podle Vás násilné konflikty ve světě pouze maskují nebo legitimizují náboženstvím, přičemž za nimi stojí jiné jevy (jako je např. sociální nerovnost, chudoba či územní zisky)?*

1) Náboženství může být jednou z cest ke smíření. Ať již hovoříme o rodinném prostředí, místní obci nebo o celém národu. Náboženství je výrazem lidské kultury, proto v sobě skrývá mimo jiné i nástroje ke smíru. Ať jsou to symboly, které napomáhají člověku překonat těžkou životní situaci, nebo možnosti pro společenské setkání tváří tvář s jiným světonázorem.

2) Konfliktům lze předcházet otevřenou komunikací, která je založena na diskusi. Často se hovoří o mezináboženském dialogu a hlavně se sledují aktivity významných představitelů různých duchovních proudů. Mohou to být jistě důležité impulzy, ale běžný život probíhá jinde. Diskuze mi napomůže lépe poznat druhou stranu i moje vlastní východiska. Není to lék na všechno, ale je to příležitost.

3) To je velice dobrá otázka. Domnívám se, že v případě náboženství a násilí máme před sebou dvě spojené nádoby. Z pohledu religionistiky je člověk tím prvkem, který je vzájemně propojuje. Na jednu stranu existují v historii případy, kdy je náboženský slovník použit pro legitimizaci zcela světských pohnutek. Na druhou stranu jsou v náboženstvích obsaženy motivy, které zdůrazňují odlišnost věřících od jejich okolí. V rámci výzkumu se pozornost věnuje především monoteistickým náboženstvím. Sledují se jejich exkluzivistické postoje v otázkách pravdy a někdy i spásy. Pokud se pro pochopení sama sebe používá hodnotící srovnávání „my versus oni“, existuje možnost překročit určitou hranici a použít násilí.

Martin Klapetek
religionista,

*Katedra filosofie a religionistiky
Teolog. fakulty Jihočeské univerzity v ČB*

1) Různé ekumenické bohoslužby, setkání či v nedávné době i rekonstrukce mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze, tady všude jsme mohli slyšet hlasy o konání akce „ke smíření“ dvou či více náboženských proudů, ale bylo tomu opravdu tak? Řekla bych, že pokud se chtějí strany usmířit, je to oboustranný dialogický proces. Nejprve k sobě musejí najít vůbec cestu, setkat se jako partneři s vědomím vlastních obdarování, s re-

spektem k jinakosti pohledu toho druhého a zároveň s vědomím, že obě naše poznání mají své limity. Když už si jedna strana nemyslí, že je té druhé nadřazená a vlastně by ani žádné usmíření nepotřebovala, pak je vytvořený vzácný prostor pro hledání společné řeči, pro pojmenování bolavých či sporných momentů, např. z historie, a z tohoto společného pak plynoucí konkrétní prosba o odpuštění.

V náboženstvích, kde si je věřící člověk vědomý toho, že odpuštění a milost jsou v první řadě dary od Boha a on má svým životem přispívat k dobrému (v křesťanství bychom mohli odkázat k dvojpríkázání lásky), bych si logicky myslela, že takový člověk bude umět udělat ten první krok, nepovyšovat se a spíše stavět mosty k porozumění, ale praxe ukazuje, že jde vždy o konkrétní přístup jednoho každého člověka, který si náboženskou teorii aplikuje do své spirituální praxe.

2) Asi právě to vstupování do dialogu a společné hledání základů, které nás, příslušníky různých náboženských systémů, spojují. V případě tzv. abrahámovských náboženství k základní příslušnosti k Bohu, skrze něj i k sobě navzájem (jako ke stvořeným bytostem) a shodným prvkem by také mohla být péče o svět (jako o svěšené „dědictví“). Vedení dialogu o věcech, které jsou pro nás „věčné“ a které jsou tradičně či kulturně podmíněné. Uprostřed takového dialogu se dá otevřít i téma různých přístupů k náboženským textům a zkoumat společné porozumění jejich výkladům (viz hermeneutika), ze kterého vyplývají konkrétní projevy, chování pod zaštiťováním se náboženstvím.

3) Nechtěla bych náboženské systémy (a při zodpovídání této ankety myslím především na židovství, křesťanství a islám) nějak idealizovat a vyzdvihovat jen jejich mírumilovné texty, ale do té míry, do které jsem měla možnost se s jejich tradicemi především v rámci studia na Husitské teologické fakultě UK a při osobních setkáních s některými z jejich členů seznámit, bych řekla, že násilí není základním ani pozitivně oceňovaným jednáním těchto náboženských systémů. Pokud se někdo násilím zaštiťuje a vy-

trhává jednotlivé verše a pasáže z posvátného textu, bude to spíše vypovídat o jeho neporozumění nakládání s těmito texty a možná také o skrytých cílech jeho „duchovně nadřazených“.

Veronika Matějková

*Odbor ekumeny a vnějších vztahů
Úřad ústřední rady ČČSH*

1) Smíření znamená zásadní změnu vztahů, kdy k sobě bývalí nepřátelé najdou opět cestu. V Bibli máme řadu příkladů smíření zneprátených sourozenců (Josef a jeho bratři, Ezau a Jákob), rodičů s dětmi („marnotratný“ syn a milosrdný otec), i mezi národy – severními a jižními kmeny po občanské válce, která skončila smrtí Davidova syna Abšalóma.

V křesťanství je zásadním tématem smíření lidí s Bohem díky utrpení Ježíše Krista. V judaismu je ještě větší důraz kladený na smíření člověka s bližním.

Smíření je ale důležité také v politice, je to totiž způsob, jakým je možné odstraňovat či zmírňovat nepřátelství mezi skupinami. Po válce obvykle vznikají komise pro smíření, které usilují o vyrovnání se s minulostí, a také pomníky smíření. V některých epochách křesťanství výrazně přispělo ke smíření zneprátených národů – např. po 2. světové válce společné křesťanské poutě mezi Francouzi a Němci. Často jsou však jednotlivá náboženství ještě rozdělena do různých směrů, které si navzájem upírají pravověrnost. Vidíme, že cesta ke smíření teprve musí začít. Začít musí člověk sám od sebe a od vědomí vlastních chyb – protože příliš sebevědomý člověk zřejmě není smíření schopen. Víra může pomoci k pokoře, která je zřejmě nejdůležitějším vnitřním předpokladem pro smíření.

2) Vzájemnou komunikaci mezi představiteli jednotlivých náboženství.

3) Domnívám se, že vlastně čistě náboženské válečné konflikty neexistují. Tam, kde byly rozsáhlejší konflikty, vznikaly vždy aliance, kdy proti sobě stáli příslušníci jednotlivých náboženství na obou stranách. Navíc vzájemné boje uvnitř náboženství vždy měly více obětí, než války, kde stáli příslušníci různých náboženství proti sobě.

Mikuláš Vymětal
evangelický farář

Prečo môže náboženstvo vyvolávať násilie?

Zdá sa mi, že náboženstvo je spájané s násilím takmer kamkoľvek sa obrátíme. Každé z veľkých náboženstiev – kresťanstvo, judaizmus, islam, hinduizmus, sikhizmus a buddhizmus – už niekedy poslúžilo ako prameň, z ktorého násilníci čerpali. Skutočnosť, že náboženstvo v ich zázemí vystupuje, však naznačuje, že všetky náboženstvá sú vo svojej podstate revolučné. Dokážu poskytovať ideové zdroje alternatívneho pohľadu na verejný poriadok.

Násilie v náboženstvách: kresťanstvo, judaizmus, islam, hinduizmus

Je dobré si uvedomiť, že napriek svojim ústredným zásadám lásky a pokoja malo aj kresťanstvo – podobne ako väčšina ostatných tradícií – vždy svoju násilnú stránku – pripomína Juergensmeyer. Krvavé dejiny kresťanskej tradície oplývajú obrazmi rovnako znepokojujúcimi, ako sú tie, ktoré nachádzame v islame či v sikhizme. Na pútavé popisy násilných konfliktov narazíme v Starom a Novom zákone. Raní kresťania boli v zásade pacifisti. Keď sa kresťanstvo v štvrtom storočí nášho letopočtu dostalo do postavenia štátneho náboženstva, vedúci predstavitelia cirkvi sa začali pacifizmu vzdávať a prijímať skôr doktrínu spravodlivej vojny. Túto myšlienku ako prvý vyjadril Cicero a po ňom ju rozvinuli Ambróz s Augustínom. História i biblické obrazy poskytujú dostatočný materiál, o ktorý sa môžu súčasné kresťanské skupiny opierať v snahe teologicky ospravedlniť násilie. Napríklad útoky na interrupčné kliniky nebývajú chápané len ako údery proti praxi, ktorú niektorí kresťania považujú za nemravnú, ale aj ako konflikty súvisiace s veľkolepým stretnutím medzi silami dobra a zla, ktoré má ďalekosiahle sociálne a politické dopady, vysvetľuje Juergensmeyer.

Nedá sa poprieť, že tiež judaizmus násilie do určitej miery ospravedľňuje, aspoň v prípade spravodlivej vojny. V skutočnosti sú niektoré z vôbec najranejších obrazov židovskej tradície zároveň tými najnásilnejšími. „Pán je bojovník,“ vyhlasuje Exodus 15,3.

V prvých knihách hebrejskej Biblie nachádzame aj scény úplnej skazy, ktorú spôsobili Božie zásahy. V neskorších rokoch už judaizmus napriek niektorým ozbrojeným konfliktom zostával prevažne nenásilný. Pritom však rabíni na štátnej úrovni vojnu pripúšťali a rozlišovali medzi vojnou „náboženskou“ a „nezáväznou“. Prvú z nich vyžadovali

ako mravnú a duchovnú povinnosť. Išlo totiž o ochranu viery, alebo o porážku Božích nepriateľov. Podobné stretnutia boli potom kladené do protikladu s vojnami, ktoré sa viedli predovšetkým preto, že slúžili politickým cieľom.

„Pri rozhovoroch, ktoré som viedol s izraelskými náboženskými aktivistami, mi začalo byť zrejmé, že tým, čo obhajujú, nie je len politická entita štátu Izrael, ale aj vízia židovskej spoločnosti, ktorá má svoje korene až v staroveku,“ hovorí Juergensmeyer. Páchatelia židovského násilia



ospravedľňovali svoje konanie často zbožným jazykom a odvolávali sa pritom na judaistickú teológiu, na dejinné precedenty, ako aj na biblické príklady...

Islamské učenie je v otázke násilia dosť nejednoznačné. Islam rovnako ako ostatné náboženstvá príležitostne násilie pripúšťa, pritom však zdôrazňuje, že hlavným duchovným cieľom je nenásilie, pokoj. Korán obsahuje aj zákaz značne pripomínajúci biblické „nezabíjaj!“. Veriacim predpisuje: „Nevezmeš život, ktorý Boh urobil posvätným“ (Korán 6,152). Samo slovo islam má ten istý pôvod ako výraz šalám, ktorý znamená pokoj, tak isto ako v hebrejskom slove šalom, s ktorým tiež

súvisí. Je v ňom obsiahnuté niečo ako vízia sociálneho súladu a duchovného pokoja. Skôr než moslimskí aktivisti začnú obhajovať svoje násilné konanie, často sa z tohto dôvodu vyznávajú zo svojej viery v islamské nenásilie, konštatuje Juergensmeyer. Napriek tomu vykazuje však islam históriu ozbrojených konfliktov, ktoré si ahajú až k jeho vzniku. Avšak moslimské schválenie vojenskej moci nie je celkom bezvýhradné. Vo väčšine historických prípadov sa uplatnenie sily ustanovenou vojenskou či vládou mocou ospravedľňuje len za účelom obrany viery. Odtiaľ je k ospravedlneniu teroristických útokov veľmi ďaleko, myslí si Juergensmeyer. Súčasní náboženský aktivisti obvykle hľadajú skôr tradičnejšie islamské ospravedlnenie násilného konania. Napríklad doktor Rantisi i šejk Jásin násilné skutky príslušníkov palestínskeho hnutia Hamás ospravedľňovali poukazom na islamské schválenie sebaobrany, tvrdí Juergensmeyer, ktorý s nimi mal rozhovor. Protest proti nespravodlivosti je súčasťou islamskej tradície. Jeden Mohamedov výrok hovorí, že najlepšou podobou džihádu je povedať tyranom do tváre pravdu.

Zdá sa, že schválenie použitia sily na obranu islamu je možné rozšíriť tak, aby zahŕňalo aj boj proti nespravodlivosti politickej alebo sociálnej. V modernej dobe sa predstava džihádu vykladá často v novej podobe. Džihád doslova znamená „vynaloženie úsilia“ na ceste k Bohu. Môže sa to prejavíť nasadením všetkých síl pre nábožensky prejavovanú humanitu, alebo bojom za usľachtilý cieľ, zvlášť za národné oslobodenie. Džihád by sa nemal prekladať ako „svätá vojna“. Militantná interpretácia nadobudla znovu dôraz v súvislosti s oživením fundamentalizmu, s islamskou revolúciou v Iráne a s dlhou občianskou vojnou v Libanone, vysvetľuje znalec islamu Luboš Kropáček.

Štefan Šrobár

Použitá literatúra:

Juergensmeyer, M.: *Teror v myslí Boží. Globálny vzestup náboženského násilí*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2007
Kropáček, L.: *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2003
Küng, H., van Ess, J.: *Křesťanství a islám*. Praha: Vyšehrad, 1998

Dokončení v příštím čísle



Náboženství násilná a mírumilovná

Ve zprávě neziskové organizace Open Doors, která se zabývá monitorováním pronásledování křesťanů, jsou na předních místech žebříčku pronásledujících zemí tři, jejichž obyvatelstvo je většinou buddhistické: Myanmar (Barma), Šrí Lanka a Bhútán. Tato zpráva by se tak mohla stát drobným zrnkem písku v soukolí stereotypu, který hladce běží v české společnosti a který tvrdí, že buddhismus je mírumilovné a tolerantní náboženství. Tento stereotyp však považují za nebezpečný. Nebezpečný není tento stereotyp kvůli tomu, že by buddhistům křivdil. Pokud bychom tvořili hypotetické pořadí mírumilovnosti, buddhisté by se jistě umístili velmi vysoko, patrně hned za džinisty. Problém je jinde: nálepka, označující nějaká náboženství za mírumilovná v jejich samé podstatě totiž pomáhá vytvářet stereotyp o jiných náboženstvích jako inherentně násilných. A to nejen neodpovídá skutečnosti, ale může to přispívat ke vzniku nebezpečných situací.

Daleko přesnější je hovořit o tom, že v náboženských tradicích je potenciál pro zdůvodnění násilí (ve všech) i potenciál pro působení ve prospěch míru a nenásilí (také ve všech). Tento potenciál je skryt v posvátných knihách a jejich teologických a filosofických reflexích, v liturgické praxi, v mytologii, v historických událostech a vzorových historických postavách, v míře odpovědnosti náboženských profesionálů („kléru“) za společnost na určitém území a mnoha dalších aspektech, které náboženské tradice za svou existenci nakumulovaly. Ze zdrojů podporujících nenásilí čerpali například vietnamští buddhisté, kteří se až i za cenu oběti vlastního života zasazovali za ukončení války a nastolení míru, ale na druhou stranu násilný potenciál vedl zenové mnichy k podpoře japonského imperialismu nebo tibetské mnichy v potyčkách a válkách jednotlivých škol tibetského buddhismu. A buddhismus samozřejmě také skýtá zdroje k náboženskému nacionalismu, takže „et-

nické čistky“, při nichž byli před několika lety násilně vyhnáni hinduističtí Tamilové ze Šrí Lanky a při nichž byli nedávno násilně vyhnáni muslimové z Myanmaru, měly podporu buddhistických mnichů... Nebezpečí stereotypu o mírumilovných a násilných náboženstvích je v tom, že nálepka násilného náboženství podporuje právě zrovna ty síly mezi příslušníky oné náboženské tradice, kteří usilují o vyvolání násilí. Když tedy například vysoký státní představitel opakovaně veřejně tvrdí, že „islám je náboženství nenávisť“, není to jen fakticky nesprávné, ale i nebezpečné. Ostatně, nedávno to konstatovali i nereligionisté. Kapitola „Rizika nábožensky motivovaného extremismu“ zprávy Bezpečnostní informační služby obsahuje důležitou větu: „Mezi hlavní potenciálně radikalizační témata patří islamofobní vystoupení některých představitelů veřejného života a proizraelské postoje státu a jeho představitelů.“ **Zdeněk Vojtíšek**
info.dingir.cz (30. 1. 2019, red. zkráceno)

Tragický osud Jana Želivského

Pierre Vergniaud patřil k umírněným revolucionářům, kteří byli v roce 1793 poraženi radikálními jakobíny. Prohra v politickém boji znamenala ještě na konci 18. století ve francouzské revoluci zároveň rozsudek smrti. Podle legendy pronesl tento vynikající řečník těsně přes svou popravou: „Revoluce je jako Saturn – požívá své vlastní děti!“ Doba francouzské revoluce byla plná odkazů na antiku. Římský bůh Saturn byl starými Římany ztotožňován s řeckým Kronem, otcem hromovládného Dia. Podle antické mytologie otec olympských bohů Kronos požíral své děti, protože jedno z nich ho mělo podle věštby svrhnout z vladařského trůnu. Použijeme-li alegorický výklad antického mýtu, pak příběh o Saturnovi může zosobňovat nejen neúprosné plynutí času, jenž vše vstřebává, ale též revoluční proces, který po čase pohlcuje sám sebe, když ničí své nejaktivnější činitele.

Vergniaudův výrok proto bývá užíván jako charakteristika všech revolucí, v nichž díky politické nestabilitě dochází k náhlým vzestupům i k rychlým pádům mnohých vůdčích osobností. Jeho působnost lze vztáhnout i na osud Jana Želivského, významné osobnosti z počátků husitství. Jan Želivský byl původně mnichem řádu premonstrátů, jenž z kláštera v Želivi na Českomoravské vrchovině přišel někdy v poslední třetině desátých let 15. století do Prahy. Od jména domovského kláštera byla odvozena i jeho přezdívka. Svůj klášter však opustil a přijal reformační učení.

Když husité mezi lety 1415 a 1416 ovládli pražské kostely, mohl i on jako kněz podávající svátost „pod obojí způsobou“ zahájit svoji činnost v kostele sv. Štěpána na Rybníčku na Novém Městě pražském. V roce 1419 přestal král Václav IV. podporovat husitské hnutí. Pod tlakem svého bratra, římského krále Zikmunda, i pod vlivem papežské kurie vrátil většinu pražských kostelů kněžím, dodržujícím tradiční mešní řád. Jan Želivský proto musel sice opustit svatoštěpánský kostel, ale brzy našel nové působiště v kostele Panny Marie Sněžné na rozhraní Starého a Nového Města.

Jako zdatný kazatel, zdůrazňující solidaritu s chudými podle slov evangelia, zde brzy shromáždil početný zástup nemajetných obyvatel Prahy.

Ze školských vědomostí víme, že Jan Želivský hrál významnou roli při první pražské defenestraci, kdy vedl své posluchače proti purkmistru a konšelům na Novoměstské radnici. Tito radní, nově dosazení králem Václavem, pronásledovali husity. Dav radnici dobyl a radní usmrtil vyhozením z oken. V boji o radnici poprvé veřejně osvědčil velitelské schopnosti i královský dvořan Jan Žižka z Trocnova.

Jan Želivský získal zejména díky jednostrannému výkladu dějin z doby totality pověst lidového agitátora, který burcoval lid, a byl proto „reakčními“ měšťany o tři roky později, v roce 1422, listivě popraven.

Želivský však byl mnohem složitější osobností. Díky svému vzdělání i politickým schopnostem se významným způsobem podílel na řadě důležitých politických a vojenských rozhodnutí pražských husitů v klíčových letech 1420–1421. V slavném roce 1420 byl předním hlasatelem odporu proti králi Zikmundovi, jenž se snažil dosáhnout

hrozbami a vyjednáváním kapitulace Prahy. Zároveň se zasloužil o spolupráci Prahy s nedávno ustavenou husitskou městskou komunitou na jihočeském Táboře, která vedla k vítězství husitů na Vítkově hoře nad první křížovou výpravou v červenci 1420. Plodem spolupráce pražanů a táboritů byla i formulace společného programu ve čtyřech pražských artikulích.

Po vítězství nad Zikmundovými oddíly v bitvě pod Vyšehradem v listopadu 1420 mohla husitská vojska přejít k ofenzivě. Jan Želivský byl jmenován správcem pražských branných sil a získal velkou autoritu při jejich vítězném tažení, zahájeném v únoru roku 1421. Pražské vojsko ovládlo dvacet českých měst a položilo tak základ pražskému husitskému městskému svazu. Čáslavský sněm, který v červnu 1421 prohlásil krále Zikmunda za nehodna českého trůnu, zvolil Jana Želivského do poradního sboru dvacetičlenné zemské vlády. Želivský se však především snažil upevnit pozice v Praze. Využil vlivu, s pomocí svých věrných sesadil městské rady obou pražských měst a dosazením jedné nové rady je administrativně spojil. Konzervativnější Staré Město se tak dostalo do područí radikálnějšího Nového Města. Uvedeným krokem sice dosáhl potřebné jednoty, ale zároveň překročil hranici všeobecně uznávaných zásad městského práva.

Následující červencová synoda husitského kněžstva, jíž se Želivský aktivně zúčastnil, vytýčila věroučné zásady, z nichž v budoucnu vycházela utrakvistická církev, ale zároveň prohloubila teologické rozpory mezi pražany a tábority zejména v otázce bohoslužebného řádu a významu večeře Páně. Zatímco pražané spolu s Želivským uznávali tělesnou přítomnost Krista v obou způsobech svátosti oltářní, vyznávali táborité jen jeho přítomnost duchovní. Teologové obou mocenských uskupení se však shodli na významu Písma jako nejvyšší autority. Želivskému se ovšem nepodařilo dosáhnout významnějšího oficiálního postavení, protože se nestal jediným představeným pražského husitského kněžstva, jak si přál. O vedoucí postavení se musel dělit s jinými významnými bohoslovci.

Želivského vliv byl podmíněn absencí centrální vlády v době revoluce, podporou pražské chudiny a řadou úspěchů na politickém i vojenském poli. Jak křehká

byla tato pozice, se ukázalo, když Želivského postavením otřásl první neúspěch, porážka pražského vojska u Mostu na letním tažení do severních Čech v roce 1421. Aby upevnil svou moc, neváhal Jan Želivský opět překročit hranici městského práva. S pomocí svých věrných prosadil na říjnovém shromáždění pražského lidu volbu šlechtice Jana Hvězdy z Vícemilic do funkce hejtmana. Jeho prostřednictvím pak Želivský hodlal Prahu diktátorsky řídit, protože se s ním shodl v radikálních teologických názorech. S Hvězdovou pomocí nechal ve zkráceném soudním řízení odsoudit husitského šlechtice Jana Sádla ze Smilkova pro vojenský kázeňský přestupek a exemplárně ho popravil. Tím definitivně ztratil důvěryhodnost u mnoha pražských měšťanů, kteří se začali bát o své životy. Zároveň dal protivníkům návod, jak se vypořádat s nepohodlnými osobami. Želivského pozice se naposledy upevnila díky podpoře táboritů na přelomu let 1421 a 1422, když pražské vojsko vytáhlo spolu s ostatními husitskými oddíly pod velením Žižky na vítěznou výpravu proti králi Zikmundovi ke Kutné Hoře.

Když v únoru následujícího roku došlo ke jmenování nové pražské městské rady, ztratili v ní Želivského přívrženci vliv. Ustavení rady řídila rozhodčí komise důvěryhodných osob, která reagovala na stížnosti staroměstských měšťanů, týkající se některých protiprávních kroků Želivského v předchozích letech. Odvolaného Jana Hvězdu též ve funkci pražského hejtmana nahradil Hašek z Valdštejna. Jan Želivský byl pak obdobným způsobem, jakým postupoval v případě Jana Sádla, vyláčen 9. března 1422 do Staroměstské radnice, kde byl spolu s devíti přívrženci v rychlém soudním řízení pražskými radními odsouzen k smrti a vzápětí sťat.

Tragédie Jana Želivského spočívala v tom, že nerespektoval vžitě právní normy a pod vlivem pokušení moci ztratil cit pro míru věcí. Na jeho příkladu je patrné, že opakované porušování uznávaných právních a politických pravidel se nevyplácí a v dlouhodobější perspektivě se obrací proti svým původcům. Tato skutečnost platí dnes, stejně jako před 600 lety, kdy Jan Želivský ve své mocenské hře prohrál svůj pozemský život.

Jestliže hodnotíme kriticky Želivského působení, pak si musíme uvědomit, za jakých podmínek uplatňoval svůj vliv.

Jako zběhlý mnich měl nízký společenský kredit. Přes všechny schopnosti a odvahu se mu nepodařilo získat významnější oficiální postavení, které by mu zajistilo dlouhodobější a širší uznání. Nemohl proto jednat přímo a musel k prosazování cílů užívat prostředníky i uplatňovat zákulisní manipulativní metody. Mohl se plně spolehnout pouze na podporu chudých obyvatel města, které dokázal účinně oslovit, protože sám zjevně pocházel z nižší společenské vrstvy a znal její mentalitu. Postupně se tak zdeformoval jeho charakter a úsudek.

Přes všechny nedostatky patřil Jan Želivský k výrazným husitským vůdčím osobnostem, které dokázaly v počáteční kritické době revoluce prosadit spolupráci hlavních tehdejších husitských mocenských uskupení a zabránit tak triumfu jejich protivníků.

Jako teolog patřil Želivský k průkopníkům naukových zásad, které byly charakteristické pro budoucí utrakvistický směr, a zároveň v otázce nejvyšší autority Písma svatého připravoval cestu myšlení světové reformace...

Bohdan Kaňák

Konference o kompaktech v Jihlavě

Dne 26. ledna 2022 se uskutečnila ve velké gotické síni radnice v Jihlavě konference o kompaktech. V úvodu pozdravili přítomné paní primátorka Karolína Koubová, hejtman Kraje Vysočina Vítězslav Schrek a doc. Václav Liška – předseda památkové komory ČR. Během dne zazněly přednášky prof. Petra Čorneje, dr. Zdeňka Žaluda z tábořského Husitského muzea, děkana ŘKC Jakuba Karla Berky, Tomáše Butty, patriarchy ČČSH, a dr. Adama Pálky z Centra mediévistických studií. Hosté se odpoledne zúčastnili zahájení výstavy „Od kompakť k reformaci. Jihlava v letech 1436-1573“ v Muzeu Vysočiny. Od 18 hodin se konala přednáška pro veřejnost, kterou pronesl přední historik prof. Petr Čornej. Vystoupila také dr. Renata Plíšková – ředitelka Státního okresního archivu v Jihlavě. O kompaktech byla vydána publikace, ve které je také příspěvek děkanky HTF UK doc. Kamily Veverkové o čtyřech pražských artikulích a dr. Tomáše Butty o Jakoubkovi ze Stříbra a utrakvismu. Editorem knihy je doc. Václav Liška.

red



BOHOSLUŽBA SLOVA

s připomínkou
**172. výročí
Tomáše G. Masaryka**

se bude konat v neděli
**6. března 2022
od 10 hodin**

ve sboru
**Církve československé husitské
v Praze 6 - Dejvích, Wuchterlově ul. 5**


Duchovní promluva – bratr patriarchy Tomáš Butta

Na bohoslužbě se podílejí bratr farář Lukáš Volkman
a sestra jáhenka Kateřina Kašparová

Varhany – Michal Hanzal, trubka – František Bílek

Po skončení bohoslužby slova budou položeny
květiny u pomníku T. G. Masaryka
na Bachmačském náměstí.

Kontaktní adresa:
Mgr. Oldřich Nováček,
oldrich.novacek@csh.cz, tel. 737 279 993



Pocta Komenskému diecézní den Brněnské diecéze CČSH

10:00 Bohoslužba: slouží bratr Juraj Dovala, brněnský biskup
a sestra farářka Iva Pospíšilová

11:00 Komenský – teolog: přednáška patriarchy CČSH ThDr. Tomáše Butty

Od 12 hodin rozhovory u občerstvení na faře v Husově domě,
možnost návštěvy Muzea JAK

15:00 koncert: v Chrámě Mistra Jana Husa
Účinkují:
Pěvecký sbor Dvořák: dirigenti Petr Kučera a Jiří Hrubý
Collegium Classic: Výběr barokní hudby - vedoucí souboru Hana Červenková
Komorní sdružení pro duchovní hudbu Ostrava: Výběr písní z Amsterdamského
kancionálu Jana Amose Komenského - dirigují Pavla Dědičová a Zdeněk Kovalčík

**Sobota 2. 4. 2022
Chrám Mistra Jana Husa
v Uherském Brodě**

**430 let
Jan Amos Komenský
1592—1670**

www.cshbrno.cz



Ježíš Nazaretský v kontextu judaismu své doby a soudobých židovských
či judaizujících badatelů

V pondělí 28. 2. od 18 hodin OVK ŽMP, Maiselova 15

Ježíš Nazaretský, jenž žil v době císařů Augusta a Tibéria, byl Židem své doby, na což klade důraz řada moderních badatelů. Přednáška Jiřího Lukeše z Husitské teologické fakulty UK přiblíží stěžejní historické okolnosti či sociální poměry doby, které mohly ovlivnit cíle Ježíšova vystoupení a způsob prezentace jeho reformního programu.

red

Životní a duchovní pout' Jana Amose Komenského

21. 3. v 18 hodin, Nerudova 418/24, Řevnice

Srdečně zveme do Husova sboru v Řevnicích na přednášku br. patriarchy
ThDr. Tomáše Butty, která je věnována 430. výročí narození J. A. Komenského.

red

Témata magazínových čísel ČZ na rok 2022

- březen - J. A. Komenský - víra a odvaha ve střetech světa
- duben - Velikonoce a křesť
- květen - Mladí v církvi
- červen - Hospodaření církve
- červenec - Autority versus rebelství
- srpen - Co nás dělí i spojuje
- září - Církevní školy a vzdělávání
- říjen - Bezpečí, spravedlnost a solidarita
- listopad - Péče o duši a tělo
- prosinec - Vánoce, hudba v církvi

*Budeme velice rádi za vaši spolupráci při
tvorbě těchto monotematických čísel.*

Talk show
Zbigniewa Czendlika

POSTEL HOSPODA KOSTEL

27. 4. 2022 v 18 hodin
Synagoga Hranice

Talk show POSTEL HOSPODA KOSTEL je vyprávění příběhů z jeho života osobního i jiného... podané s humorem jemu vlastním, kdy některé z nich jsou zaznamenány ve stejnojmenné knize a další přinesl život posléze, po jejím vydání.

V průběhu 90 minut se také dotýká problematiky současného světa a jeho aktuálního dění, o čemž se rád s diváky otevřeně podělí.

red

www.aktualne.csh.cz

Církev československá husitská vás srdečně zve k duchovně kulturnímu setkání při příležitosti 430. výročí narození Jana Amose Komenského

„KOMENSKÝ - POSEL POROZUMĚNÍ“

Termín:

čtvrtek 31. března 2022 10 - 17 hodin

Místo:

**Komenského sál ve sboru
Církve československé husitské
v Praze 6 – Dejvicích**

Program je rozdělen do tří částí s příspěvky, recitací textů a hudebními vstupy:

1. Historicko-kulturní část

- *J. A. Komenský v historii a umění*

2. Filozoficko-teologická část

- *Aktuálnost Komenského myšlení*

3. Nábožensko-pedagogická část

- *Komenský ve výchovné praxi církve*

V rámci setkání zazní písně z Amsterodamského kancionálu v podání souboru Dyškanti pod vedením Martina Horyny.

Akce se koná v rámci projektu Odkaz české reformace a je podpořena Ministerstvem kultury ČR ve spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského v Praze.

Informace o akci – Mgr. Oldřich Nováček, tel.: 737 279 993,
e-mail: oldrich.novacek@ccsh.cz

Přihlášky zasílejte do 20. 3. 2022 na adresu:
prihlasky@ccsh.cz